

Δυστυχώς όμως είναι γέρον και θά παραιτηθῆ. Λέγεται δὲ ὅτι θά ἀντικατασταθῆ δι' ἄλλον προερχομένου ἐκ Σικελίας, δὲν γνωρίζω ὅμως, ἂν οὗτος ἔχῃ τὴν ἰδίαν οἰκειότητα μὲ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὅσον ὁ νῦν.

Καὶ ἄλλα βεβαίως παρετήρησα καὶ κατέγραφα κατὰ τὴν ὀλιγοήμερον παραμονήν μου εἰς τὸ Καργκέζε. Ἡ μετάβασίς μου εἶχε χαρακτηρῶ ἀναγνωρίσεως καὶ διαπιστώσεως μιᾶς καταστάσεως.

Νομίζω δὲ ὅτι μία καταγραφή καὶ μελέτη τῶν ἐγγράφων καὶ Ληξιαρχικῶν βιβλίων ὡς καὶ μία γλωσσικὴ ἔρευνα μὲ μόνην τὴν τελευταίαν γυναῖκα, ἣ ὅποια ὀμιλεῖ τὴν διάλεκτον τῆς Μάνης, θά διεφώτιζεν ἀρκούντως τὸ πρόβλημα τῆς ἀποικίας. Ἡ ὀμιλία τῆς Ζουστίνας Βολυμάτση εἶναι τὸ κύνειον ἄσμα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὴν Κορσικὴν.

Ἐὰν ἡ Σεβαστὴ Σύγκλητος θεωρῆ ἀναγκαίαν καὶ ἐπείγουσαν τὴν μελέτην τῶν ἀνωτέρω, εὐχαρίστως θά μετέβαινον ἐκεῖ κατὰ τὸ προσεχὲς θέρος διὰ μακρότερον χρονικὸν διάστημα πρὸς περισυλλογὴν καὶ μελέτην. Νομίζω δὲ ὅτι « οἱ καιροὶ οὐ μενετοί ».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Δεκεμβρίου 1963.

Διατελῶ μετὰ σεβασμοῦ
Δικ. Β. Βαγιακάκος

Δ.

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ ΠΕΡΙΟΧΑΣ ΤΗΣ ΚΑΤΩ ΙΤΑΛΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΑΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΝ ΚΑΙ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΝ 1962

ΥΠΟ

ΑΝΑΣΤ. Μ. ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗ

Πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηναίων

Ἀναχωρήσας ἀεροπορικῶς ἐξ Ἀθηναίων τὴν 1ην Αὐγούστου ἔφθασα εἰς Βρινδήσιον καὶ ἐκεῖθεν διὰ τοῦ Lecce εἰς Καλημέραν, πρῶτον σταθμὸν τῆς ἐργασίας μου εἰς τὴν ἐλληνόφωνον περιοχὴν τῆς Ἀπουλίας. Τὰ ἐλληνόφωνα χωρία τῆς περιοχῆς ταύτης, ἐννέα τὸν ἀριθμὸν (Καλημέρα, Καστριναίον ντεί Γκρέτσι, Κοριλιάνο, Μαρτάνο, Μαρτινιάνο, Μελπιναίον, Σολέττο, Στερνατία καὶ Τσολλίνο), μὲ πληθυσμὸν 50.000 κατ. εὐρίσκονται πλησίον ἀλλήλων εἰς ἀπόστασιν 2-7 χιλιομ. τὸ ἐν ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ἡ ἐλληνικὴ διάλεκτος εἰς μὲν τὴν Καλημέραν, τὸ Καστριναίον, τὴν Στερνατίαν καὶ τὸ Τσολλίνο χρησιμοποιεῖται ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς τὴν καθημερινὴν ὀμιλίαν, ἐνῶ εἰς τὰ ὑπόλοιπα χωρία ἔχει ὑποχωρήσει αἰσθητῶς καὶ ὀμιλεῖται μόνον ὑπὸ τῶν γεροντοτέρων.

Ἐθὺς ὡς ἔφθασα εἰς Καλημέραν, ὁ Δήμαρχος καὶ τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον μὲ ὑπεδέχθησαν ὡς φιλοξενούμενον τοῦ Δήμου καὶ ἔθεσαν εἰς τὴν διάθεσίν μου δωμάτιον εἰς νεότευκτον κοινοτικὸν οἶκημα. Αἱ ἐκδηλώσεις συμπαθείας ἐκ μέρους ὅλου τοῦ πληθυσμοῦ ὑπῆρξαν ἐξ ἴσου θερμαί. Πάντες ἔσπευδον νὰ γνωρίσουν τὸν Ἕλληνα καθηγητήν, ὅστις ὀμιλεῖ τὴν ἰδίαν μὲ αὐτοὺς γλῶσσαν. Ἡ ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων τούτων πρὸς κάθε τι τὸ Ἑλληνικὸν εἶναι ὄντως συγκινητικὴ. Ὅλοι παρακολουθοῦν τὰς ἐκπομπὰς τοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ Ἀθηναίων καὶ εὐχαριστοῦνται, ὅταν ἀντιλαμβάνονται τὸ περιεχόμενον τῆς ἐκπομπῆς. Λυποῦνται διότι βλέπουν ὑποχωροῦσαν τὴν διάλεκτον καὶ παρακινουῦν τὰ τέκνα των νὰ τὴν ὀμιλοῦν. Πολλοὶ μὲ παρεκάλεσαν νὰ τοὺς ἀποστείλω Γραμματικὴν τῆς Ἑλλην. γλώσσης καὶ ἄλλοι τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως. Θά ἦτο ὑπερβολὴ νὰ ἰσχυρισθῆ τις

ἔτι διατηροῦν τὴν ἱστορικὴν μνήμην, εἶναι ἐν τούτοις βέβαιοι ὅτι ἡ γλῶσσα ἐπηρεάζει αὐτοὺς αἰσθη-
τῶς καὶ ζωογονεῖ ἐν αὐτοῖς τὴν ἀνάμνησιν τοῦ παρελθόντος, τὸ ὁποῖον τοποθετοῦν ἀορίστως μα-
κράν. Μικρὸν δεῖγμα τῶν αἰσθημάτων τούτων ἀποτελεῖ αὐτοσχέδιον ποίημα τοῦ ἐκ Καλημέρας γέ-
ροντος ἀγρότου Λουίτζι Παλουμπο, τὸ ὁποῖον ἀξίζει, νομίζω, νὰ παρατεθῇ αὐτούσιον :

Ἔναμ βράϋ φ'σὲ καλοκαίρι γιουρίδζοντα ἄποὺ τῶφσον
σκουπέρεφσα ἔς τὸ σπῆτιμ-μου ἕναν ὄριο παδδηκάρι.
Σκοτεινὸ καὶ ἦονα, ἔν ἐμβλεπα καλά, μοῦ φάνη ἵένο φσένο.
Βρίσκοντα ἐβῶ ἦβ-βιονα πῶς εἶχα νὰ μιλήσω
jád-do τὰ κάγ-γιω λόγια, ἄρτε ποὺ μπρό'οῦ τὸ 'φταδζα
Πίστω καὶ εἶχα νὰ λατινίσω, ἔμ με φελάσα πλέο τὰ κάγ-γιω λόγια
ἄμιλω πῶς ἦτελα, καὶ ἄκεινο κρουφὸ ἔν ἦσωδζα πεῖ τίπο,
ἦφσερε τὴ γλῶσσα μ-μα καλή, τὰ κάγ-γιω λόγια ἄοῦ τοῦ ἄπα
ποὺ ἔς τὴ γλῶσσα γαπημένη, ἔνα γλῶσσα καὶ ἔμασα πρῶνη
ἐκεῖνη καὶ μοῦ φήκανε ἕ δικοὶ παλαῖοι.
Πλέο ἀμβρόδ ἄοῦ τοῦβ-βιονα καὶ πλέο δικὸ μ-μον ἄφάινατο
ἄ'νόν ἐφσέρω φσένο καὶ ἡ γλῶσσα μ-μα νὰ μιλήση,
πλέο μ-μοῦ ἄμιλει καὶ πλέον ἐβῶ χαιρέαμο.
ἄδὲς (ιδὲς) ἐκεῖνα, εἶπα ἐκ' ἔσσω ἐμένα (μέσα μου)
ἄ'ς ἐφσέρει, μὴ βαστᾶ τὸ στέσ-σο (ἴδιο) γαῖμα ;
ἄ'Ιτ-το (αὐτόν) λ-λίω καιρό, ποὺ στάση μέσ' ἔς ἐμάς
καλό ἄποὺ κείνο ἦκουσα νὰ πῆ τὸ ἵένο,
Πρόπι (πρῖν) νὰ πάη (ς) πότε (πόθεν) νὰ μάς φύγη (ς)
στάσου, καλὸ δερφάι μ-μου, ἄοῦ τοῦ ἄπα
καὶ φέτι πῶρεται δέλα νὰ μᾶ βρήκη(ς)
τέλομε ἔς ἐμᾶ νὰ γουρίση, μου γκαίν-νει (βγαίνει, ἀρέσει) νὰ σὲ δῶ μὰ πάλε,
ἄν ὁ Κριστὸ μοῦ δῆ ἀζωή, ἐβῶ ἄτοῦ σὲ μένω.

Καθ' ὑπόδειξιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Rohlfς ἐπεσκέφθησαν πρῶτον τὴν Ἀπουλίαν, ὅπου αἱ συνθη-
καὶ διαμονῆς καὶ ἐργασίας εἶναι ἐθνοικώτεραι, ἐνῶ ὅλα σχεδὸν τὰ ἑλληνόφωνα χωρία τῆς Καλαβρίας,
ἅτινα ἐπεσκέφθησαν τὸν Σεπτέμβριον, κείνται ἐπὶ ἀποτόμων κορυφῶν τῆς ὄρειας τοῦ Ἀσπρομόντε
καὶ εἶναι προσιτὰ μόνον δι' ἀτραπῶν, ἡ δὲ ἐν αὐτοῖς διαμονὴ παρουσιάζει πολλὰς δυσκολίας. Ἐδν-
χῶς ἡ εὐγένεια καὶ ἡ προθυμία τῶν κατοίκων ἐμετρίασαν καὶ ἐδῶ ἐν πολλοῖς τὰς δυσκολίας ταύτας.
Τὸν τρόπον ἐργασίας τὸν ὁποῖον ἠκολούθησα κατὰ τὴν συγκέντρωσιν τῆς γλωσσικῆς ὕλης μοῦ ὑπηγό-
ρευσαν δύο κυρίως λόγοι : α) ὅτι τὸ προσφερόμενον ὕλικόν ἦτο ἐν τῇ ὁλότητι τοῦ ἰδιωματικῶν καὶ
ἐπομένως δὲν ἐγεννᾶτο ζήτημα ἐπιλογῆς του καὶ β) ὅτι τὸ ἐκ τῶν γνωστῶν ἐργασιῶν τοῦ
Rohlfς καὶ τῶν συλλογῶν τῶν Ἰταλῶν Morosi καὶ Pellegrini ἀποθησαυρισθὲν ὕλικόν ἀποτελεῖται
κυρίως ἀπὸ λήμματα, ἐκτὸς οἰασδήποτε φράσεως ἐκ τῆς καθημέραν ὁμιλίας, τὸ δὲ τῆς συλλογῆς
τῶν Testi Neogreci di Calabria, μολονότι δίδεται διὰ φράσεων, δὲν προέρχεται ἐκ τῆς καθημερινῆς
ὁμιλίας καὶ δὲν δίδει ἐπομένως τὴν εἰκόνα τῆς συγχρόνου γλώσσης. Ὡφειλον διὰ ταῦτα πρὸς τὸ
συμφέρον τῆς συντάξεως τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ, νὰ ἀντλήσω ὕλικόν ἐκ τοῦ καθημερινοῦ λόγου εἰς
φράσεις καὶ συνεχῆ λόγον διὰ νὰ παρουσιάσω ἐποπτικὴν εἰκόνα τῆς ζώσης γλώσσης τοῦ λαοῦ. Ὁ τρό-
πος οὗτος συγκεντρώσεως τοῦ ὕλικου ἀπαιτεῖ χρόνον πολὺν καὶ καταδικάζει τὸν συλλογέα εἰς σχε-
τικὴν ἀδράνεια, διότι τὸν ὑποχρεώνει νὰ παρακολουθῇ καὶ ὄχι νὰ κατευθύνῃ τὸν λόγον. Ἐδνυχῶς ἡ

προθυμία τῶν κατοίκων μὲ ἐβοήθησε σημαντικῶς καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο. Ἐπιστήμονες καὶ διανοούμενοι, ἀγρόται καὶ ἐπαγγελματίαι τῆς Καλημέρας ἐσημείωναν κατ' ἴδιαν λέξεις σπανίας, φράσεις, γνωμικά, παροιμίας καὶ ἀνέκδοτα καὶ ἔσπευδον τὸ βράδην νὰ μὲ συναντήσουν εἰς τὸ καφενεῖον ὄπου, καθήμενοι κύκλῳ, μὴ προσέφερον ἕκαστος ὅ,τι εἶχε καὶ διὰ τῆς συνεργασίας μας ταύτης ἐποπλαπλασιάζετο τὸ ὕλικόν. Ἐργασθεὶς οὕτω ἐπὶ δώδεκα ἡμέρας εἰς τὴν Καλημέραν, ἀπεκόμισα διπλὴν τὴν ὠφέλειαν, διότι μὲ τὸ ὕλικόν τοῦτο ὡς βάσις, ἡδυνάμην εὐχερέστερον νὰ ζητήσω ἀνάλογον ὕλικόν ἀπὸ τοὺς Ἑλληνοφώνους τῶν ἄλλων χωρίων. Δὲν ἐπέμεινα εἰς τοὺς τομεῖς τῆς πανίδος καὶ τῆς χλωρίδος, διότι πάντες σχεδὸν οἱ σχετικοὶ ὄροι εὐρίσκονται εἰς τὰς ἐργασίας τοῦ κ. Rohlf's ἐν λεπτομερείᾳ. Ἐπωφελοῦμένη τῶν ὥρων τῆς μεσημβρινῆς ἀναπαύσεως (12-5) τῶν κατοίκων, γενικῆς εἰς τὴν περιοχὴν, διὰ νὰ ἐλέγξω τὸ ἠχογραφημένον ὕλικόν καὶ νὰ λύσω τὰς τυχόν ἀπορίας μου ἐπὶ τόπου. Κατὰ τὴν παραμονὴν μου εἰς τὴν Μπόβαν συνήντησα τὴν αὐτὴν κατανόησιν ἐκ μέρους τῶν κατοίκων. Ὁ ἐπίσκοπος τῆς Μπόβα, οἱ διδάσκαλοι, οἱ ἐπιστήμονες καὶ οἱ ἀπλοὶ χωρικοὶ μὲ ἐβοήθησαν μὲ συγκινητικὴν προθυμίαν. Τὰ νεοελληνικὰ ἰδιώματα τῆς Καλαβρίας εἶναι ἀρχαικώτερα τῶν τῆς Ἀπουλίας, ἀλλὰ σημειῖονον ταχύτεραν ὑποχώρησιν. Μόνον εἰς τὰ χωρία Γκαλλικιανὸ καὶ Χωρίο Ροχούδι χρησιμοποιοῦνται εἰς τὴν καθημερινὴν ὀμιλίαν, ἐνῶ εἰς τὰ ὑπόλοιπα χωρία ὀμιλοῦνται μόνον ὑπὸ τῶν γερόντων. Μετὰ τὴν Μπόβαν μετέβην εἰς τὸ Ροχούδι, τὸ χωρίο Ροχούδι καὶ, δι' ὀλίγας ὥρας εἰς τὸ χωρίο Ροκαφόρτε. Τὸ ἐκ τῆς Καλαβρίας συγκεντρωθὲν ὕλικόν εἶναι κατὰ τι ὀλιγώτερον τοῦ ἐκ τῆς Ἀπουλίας, ἀλλὰ ποιτικῶς καλύτερον. Τὸ σύνολον τοῦ συλλεγέντος ὕλικῷ ὑπολογίζω ὅτι θὰ ὑπερβῇ τὰς 1.500 σελίδας. Ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἐργασίας μου ἐν Ἀπουλίᾳ ἀντελήφθην ὅτι ὤφειλον νὰ ἐκμάθω τὴν διάλεκτον τῶν κατοίκων, διότι εἰς πολλὰς περιπτώσεις ὁ συνομιλητῆς μου (γέρον ἢ γραῖα) δὲν ἐγνώριζε παρὰ μόνον τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον ἢ καὶ τὸ Ἰταλικὸν τοικικὸν ἰδιώμα, ὅποτε ἢ κοινῇ Ἰταλικῇ μοῦ ἤτο ἄχρηστος. Τῇ βοηθείᾳ τῆς Ἱστορ. Γραμματικῆς καὶ τοῦ Ἐτυμολογικοῦ Λεξικοῦ τῶν Κατωϊταλικῶν νεοελληνικῶν ἰδιωμάτων τοῦ Rohlf's ἡδυνάμην μετὰ μίαν ἐβδομάδα νὰ ὀμιλῶ τὴν διάλεκτόν των καὶ τοῦτο ἐδημιουργεῖ θερμότερον κλίμα συνεργασίας. Δυστυχῶς ὁ χρόνος δὲν ἐπῆρκεσε διὰ νὰ ἐπισκεφθῶ τὰ χωρία Μαρτάνο, Κοριλιάνο, Τσολλίνο καὶ Σολέτο τῆς Ἀπουλίας καὶ Ροκαφόρτε, Κοντοφούρι, Γκαλλικιανό, καὶ Μπόβα Μαρίνα τῆς Καλαβρίας, τῶν ὁποίων τὰ ἰδιώματα παρουσιάζουν τὸ αὐτὸ πρὸς τὰ ἐρευνηθέντα ἐνδιαφέρον. Γνωρίζων τὰς ἀπόψεις τῶν Rohlf's, Καρωμένου, Καρατζᾶ κ.ἄ. ἀφ' ἐνός, καὶ τῶν Morosi, Battisti, Parlangeli κ.ἄ. ἀφ' ἑτέρου, ὡς πρὸς τὴν καταγωγὴν τῶν ἐν λόγῳ ἰδιωμάτων, ἤτο φυσικὸν νὰ ἐνδιαφερθῶ καὶ διὰ τὸ σημεῖον τοῦτο κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐπαφῆς μου μετὰ τῶν Ἑλληνοφώνων. Ἐκ τῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα συνεκέντρωσα ἐλπίζω νὰ δημοσιεύσω ἐν καιρῷ εὐθέτω μικρὰν τινα συμβολήν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης δύναμαι νὰ βεβαιώσω ὅτι οἱ Ἰταλοὶ γλωσσολόγοι εὐρίσκονται ἐν πλάνῃ. Τὸ πλῆθος τῶν ἀρχαισμῶν, τὰ ἐμφανῆ Δωρικὰ κατάλοιπα καὶ ὀρισμένα φωνητικὰ φαινόμενα εἶναι ἀδύνατον νὰ προέρχωνται ἐκ τῶν Βυζαντινῶν ἀποίκων τοῦ 10ου ἢ 14ου αἰῶνος. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ δὲν ἔπαυσε ὀμιλουμένη εἰς τὰ μέρη ταῦτα ἀπὸ τοὺς χρόνους τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος μέχρι σήμερον. Ὑπάρχουν βεβαίως στοιχεῖα μεταγενέστερα καὶ μεσαιωνικά, ἀλλὰ τὸ βασικὸν ὑπόστρωμα εἶναι ἀρχαϊκόν. Τὸ πλῆθος ἐξ ἄλλου τῶν ἀρχαιοπινῶν τοπωνυμίων, τῶν ὀλιγώτερον, ὡς γνωστόν, ὑποκειμένων εἰς ἀλλοίωσιν γλωσσικῶν στοιχείων, ἐπικυροῖ τὴν ἄποψιν ταύτην.

Ἐθεώρησα ὅτι ἤτο συναφῆς πρὸς τὴν ἀποστολήν μου ὑποχρέωσις νὰ μετᾶσχω τοῦ ἐν Βενετίᾳ συγκροτηθέντος ἀπὸ 24 - 27 Σεπτεμβρίου γλωσσολογικοῦ συνεδρίου, εἰς τὸ ὅποιον εἶχον προσκληθῆ τῇ ὑποδείξει τοῦ καθηγητοῦ κ. Rohlf's. Εἰς τοῦτο συνεζητήθη ἡ συμβολὴ τῆς Ἑλλάδος

εις τὴν σύνταξιν τοῦ γλωσσικοῦ ᾠΑτλαντος τῆς Μεσογείου, τὴν ὁποίαν ἔχει ἀναλάβει κομιτᾶτον ἐδρεῦον ἐν Βενετία εἰς τὸ ἴδρυμα *Giorgio Cini*.

ᾠΑποφάσει τοῦ συνεδρίου ἀνετέθη εἰς τὸν ὑποφαινόμενον ἢ συγκέντρωσις τοῦ ἀπαιτουμένου ὕλικου ἐκ 17 ἑλληνικῶν παραλίων κέντρων. ᾠΑνάλαβον εὐχαρίστως τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην, διότι τὸ οὕτω συγκεντρούμενον ὕλικὸν θὰ πλουτίσῃ προφανῶς καὶ τὸ ἀρχεῖον τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ συνεδρίου ὁ πρόεδρος, Γιουγκοσλάβος καθηγητῆς *Deanovic*, ἐκφράζων τὴν ἐπιθυμίαν ὄλων τῶν μελῶν τοῦ συνεδρίου, μὲ παρεκάλεσε νὰ ὁμιλήσῃ περὶ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον συντάσσεται τὸ Ἱστορικὸν Λεξικόν, ὅπερ καὶ ἐπραξε εὐχαρίστως. ᾠἘκ τῆς ἐπαφῆς μου μὲ τοὺς ξένους ἐπιστήμονας Γάλλους, Ἱταλοὺς, Ὀλλανδοὺς, Ρουμάνους, Γιουγκοσλάβους κ.ἄ. διεπίστωσα μετὰ χαρᾶς, ὅτι οἱ ξένοι ἐπιστήμονες παρακολουθοῦν μὲ ἐνδιαφέρον τὴν σύνταξιν τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ καὶ ἐκτιμοῦν τὴν συντελουμένην ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν.

ᾠἘν ᾠΑθήναις τῆ 25ῃ ᾠΟκτωβρίου 1962

Μετὰ σεβασμοῦ
Α. Καραναστάσης

Ε΄

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΟΦΩΝΟΥΣ ΤΗΣ ΚΑΤΩ ΙΤΑΛΙΑΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΜΗΝΑΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΝ ΚΑΙ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΝ 1963

ΥΠΟ

ΑΝΑΣΤ. Μ. ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗ

Πρὸς τὴν ᾠΑκαδημίαν ᾠΑθηνῶν

Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς τῆς ᾠΑκαδημίας ᾠΑθηνῶν, μετέβην τὸ δεῦτερον εἰς τὴν ᾠἙλληνοφωνον περιοχὴν τῆς Κάτω ᾠΙταλίας. ᾠἩ ἐκ τῆς προηγουμένης ἀποστολῆς μου πείρα, αἱ γνωριμίαι καὶ πρὸ πάντων ἡ ἀθόρυμτος συμπάθεια τῶν ᾠἙλληνοφώνων πρὸς τὸν ᾠἝλληνα ἐπισκέπτην συνετέλεσαν πολὺ εἰς τὸ νὰ ἀποβῇ ἡ ἐργασία μου περισσότερον ἀποδοτικὴ. ᾠἘκρῶνα σκοπιμώτερον νὰ ἀρχίσω ἐφέτος τὴν ἐργασίαν μου ἀπὸ τὰ ᾠἙλληνόφωνα χωρία τῆς Καλαβρίας, ὅπου τὰ κάμματα τοῦ Αὐγούστου εἶναι ὀλιγώτερον αἰσθητὰ παρ' ὅσον εἶναι εἰς τὴν πεδινὴν περιοχὴν τοῦ *Salento*.

Πρῶτος σταθμὸς τῆς ἐργασίας μου ἦτο τὸ χωρίον *Galliciano*, τὸ ὁποῖον ἐπεσκέφθην διὰ πρῶτην φορᾶν. Οἱ κάτοικοί του περὶ τοὺς 1200, ὁμιλοῦν πάντες ἀπὸ τὸν μικρότερον μέχρι τοῦ γερωνοτότερον, τὸ ἑλληνικὸν ἰδίωμα. Παρὰ τὰς δυσμενεστάτας συνθήκας διαμονῆς, παρέμεινα ἐργαζόμενος ἐπὶ δεκαήμερον, διότι ἡ προσφερομένη γλωσσικὴ ὕλη ἦτο ὄχι μόνον ἄφθονος, ἀλλὰ καὶ πλήρης σπανιωτάτων ἀρχαϊσμῶν. ᾠΌταν δέκομα κατ' ἀνάγκην τὴν ἐργασίαν μου, διὰ νὰ δυνηθῶ νὰ ἐπισκεφθῶ καὶ ἄλλα χωρία, εἶχον τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἐυδυσκόμη ἀκόμη εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐρεῖνης μου. Τόσον ἦτο τὸ ὕλικόν, τὸ ὁποῖον ἔμενε πρὸς ἀποθησαύριον. ᾠἘκ τοῦ *Galliciano* μετέβην εἰς τὸ χωρίον ᾠΑμυδ-δαλία, κείμενον ἐπὶ βραχέωδους λόφου νοτίως τοῦ πρώτου καὶ παρὰ τὸν ὁμόνυμον ποταμὸν (ὁ ποταμὸς τῆς ᾠΑμυδ-δαλία καὶ κατὰ τοὺς ᾠΙταλοὺς *Amed-dolea*). Τὴν ᾠΑμυδ-δαλίαν δὲν εἶχον εἰς τὸ πρόγραμμά μου, διότι τὸ ἰδιώμά της κατὰ τὸν καθηγητὴν *Rohlf* φέρεται ὡς ὑποχωρησάν πλῆρως, ἀλλὰ παρακινηθεὶς ὑπὸ τῶν περιοίκων ἐπεσκέφθην τὸ χωρίον καὶ κατώρθωσα νὰ συγκεντρώσω ἀρκετὸν καὶ ἐνδιαφέρον ὕλικὸν ἐκ τοῦ στόματος τῶν ὄλων γερόντων, οἵτινες ὁμιλοῦν